

EKONOMİK KRİZİN İLK İŞARETİ ELEKTRİK ZAMLARI İLE VERİLDİ

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) tarafından Resmi Gazete'nin 31 Temmuz 2018 tarihli mükerrer sayısında 1 Ağustos 2018 tarihinden itibaren geçerli olan elektrik tarifesi yayımlandı. Yeni tarife konut faturalarına yüzde 9, sanayiye ise yüzde 14 zam olarak yansıtılacak. Elektrik üretiminde kullanılan doğalgaza da yüzde 49,5 oranında zam yapılması önümüzdeki aylarda elektrik faturalarının daha da artacağı göstermektedir.

Merkez Bankası'nın yıllık enflasyon hedefini yüzde 13.4 olarak açıkladığı gün, elektrik üreticilerine BOTAŞ'ın sattığı doğalgaz fiyatlarına yüzde 49.5 ve elektrik fiyatlarına da enflasyon hedefini yalanlayan zamlar yapıldı. Yeni zamlarla birlikte elektrik fiyatlarında konutlar için bu yılki artış yüzde 22'yi bulurken, diğer tarife gruplarında da yüzde 25'lerin üzerine yükseldi.

Yüksek Planlama Kurulu'nun 14 Şubat 2008 tarihli kararı kapsamında 10 yıldır uygulanan ve otomatik fiyatlandırma mekanizması olarak bilinen "Maliyet Bazlı Fiyatlandırma"nın dışına çıkılarak, 3 aylık dönem beklenmeden elektriğe zam yapıldı. 1 Ocak, 1 Nisan, 1 Temmuz ve 1 Ekim tarihlerinden itibaren geçerli olmak üzere çeyrek dönemler halinde yapılan elektrik fiyatları ayarlaması, 1 Ağustos'tan geçerli olmak üzere yapılan elektrik zammıyla fiilen ortadan kalktı. OHAL uygulamasını kalıcılaştıran düzenlemenin yürürlüğe sokulduğu gün elektrik fiyatlarına da olağanüstü zam yapılmış oldu.

1 Temmuz 2018'de elektrik fiyatları değiştirilmezken, 1 Ağustos'tan itibaren geçerli olmak üzere dünkü ikinci mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan EPDK kararıyla, vergi-fon ve kesintiler hariç olmak üzere elektrik fiyatlarına farklı abone gruplarına göre değişen yüzde 9 ile 15 arasında zamlar yapıldı. Konutların kullandığı elektrik için;

- "Çıplak enerji bedeli ve perakende hizmet bedelini" kapsayan perakende enerji bedeli kalemine yüzde 9.25;
- "İletim hizmet bedeli, dağıtım hizmet bedeli ile kayıp ve kaçak tüketim bedelini" kapsayan dağıtım bedeli kalemine yüzde 8.5 olmak üzere fon, vergiler ve kesintiler hariç toplam yüzde 9 zam yapılmış oldu.

1 Ağustos'tan itibaren geçerli olan bu zamlarla birlikte konut kullanıcıları Aralık 2017'de 33.18 kuruşa aldıkları 1 kilovat saat elektrik için 40.46 kuruş ödemek zorunda kalacaklar. Böylece 230 kilovat saatlik asgari tüketim için 4 kişilik bir ailenin aylık ödemesi gereken elektrik faturası da 94.75 liradan yüzde 22 artışla 115.62 kuruşa çıktı.

Elektrik fiyatlarına yapılan zam oranı; sanayi, ticarethaneler, tarımsal sulama, aydınlatma ve genel aydınlatma için daha da yüksek düzeyde gerçekleşti. **Alçak gerilimden elektrik alan aboneler içinde yılbaşından itibaren en yüksek elektrik zammı; tarımsal sulama tarifesinde gerçekleştirildi. Bugünden itibaren geçerli olan yüzde 13.9'luk zamlarla birlikte çiftçiler bu yıl elektriği yüzde 27.2 zamlı kullanacaklar. Tarımsal sulamaların arttığı dönemde yapılan zam tarımsal üretimi olumsuz etkileyeceği gibi temel besin maddelerinde de enflasyonu artırıcı bir etki yapacak.**

Sanayi aboneleri için yüzde 14'lük zamlarla yılbaşından itibaren kümülatif olarak yapılan elektrik fiyat artışı yüzde 26.7'ye ulaşmış oldu. EPDK kararıyla 1 Nisan 2018'den itibaren uygulanmaya başlanan son kaynak tedarik tarifesiyle büyük sanayi kuruluşlarının elektrik fiyatlarına da zaten yüksek oranlı zamlar, aylık olarak yansıtılır hale getirilmişti. Ticarethanelerde 1 Ağustos'tan geçerli yüzde 13.9'luk artışla, 2017 yılsonuna göre yapılan zam oranı yüzde 27.1'e tırmandı.

Tarife grupları içinde en yüksek zam; görevli tedarik şirketinden enerji alan iletim sistemi kullanıcılarına yapıldı. Bu gruba Ağustos 2018'den itibaren geçerli yüzde 15.9 oranında yapılan zamlarla yılbaşından itibaren gerçekleşen elektrik fiyat artışı yüzde 29'u aştı.

Başkanlık yapılanmasıyla TETAŞ lağvedilip EÜAŞ'a devrolurken, kayıp ve kaçak enerji tüketimleri ile genel aydınlatma tüketimlerini karşılamak üzere dağıtım şirketlerinin TETAŞ yerine artık EÜAŞ'tan satın almak zorunda oldukları elektrik fiyatları da yine dünkü Resmi Gazete'nin ikinci mükerrer sayısında yayımlanan EPDK kararıyla zamlandırıldı. Devlet bütçesinden karşılanan genel aydınlatma giderlerine seçimler öncesinde TETAŞ üzerinden sağlanan "gizli sübvansiyon" 1 Ağustos 2018 itibarıyla kaldırıldı. Aydınlatma için EÜAŞ'ın elektrik satış fiyatı, 1 Nisan 2018'de yayımlanan tarifeye göre yüzde 16.75 zamlarla 25.46 kuruşa çıkarıldı. Kayıp ve kaçak elektrik tüketimleri için yapacağı elektriğin satış fiyatı da yüzde 23.1 oranında zamlarla 17.36 kuruşa yükseldi. Kayıp ve kaçak tüketim için yapılan elektrik satış fiyatları seçimlerden önce Nisan ayında yüzde 21.7 oranında aşağı çekilerek 18 kuruştan 14.1 kuruşa indirilmişti. EÜAŞ'ın yaptığı zamlar; EPDK'nın kararıyla nihai tarife gruplarındaki aydınlatma ve genel aydınlatmaya yüzde 13.86 ve 13.90 oranlarında yansıtıldı.

Bu yılın ilk altı ayı sonunda enerji ihtiyacımızın %50'den fazlası ithal kaynaklardan sağlanmaktadır. İşin daha da kötüsü önümüzdeki 5 yıl da bütün maliyet artışı ve ekolojik risklerine rağmen, piyasa fiyatının 3 katı daha pahalı ve dolar bazında alım garantili ithal nükleer kaynakların da başlangıçta %10 mertebesinde elektrik üretiminde sahne alması söz konusu. Kısacası yakın gelecekte de yüksek alım garantili projelerle birlikte elektrikte ithal kaynak bağımlılığımız %50'nin altına inmeyecektir.

Doğalgaz ve elektrik fiyatlarında yaşanan bu gelişmeler, yıllardır sürdürülen dışa bağımlı enerji politikalarının sonucudur. "Yerli ve milli" söyleminin perde arkasında ithal kaynakların egemenliği devam etmektedir. Cari açık üzerinde de büyük etkisi olan enerji ithalatı kapsamında kurdaki yükselmeler, seçim sonrasında zam yağmuru olarak fiyatlara yansıtılmaktadır. Enerjinin sanayinin ana girdisi olduğu dikkate alındığında ülke ekonomisi büyük bir açmaza sokulmuş bulunmaktadır.

Enerjiye yapılan zamlar iğneden ipliğe yeni zamların da tetikleyicisi olacaktır. İnsanların günlük ihtiyaçlarını karşılamalarını doğrudan etkileyecek bu zamlar, günümüzde temel insan hakları kapsamında sayılan enerji kullanım hakkını da büyük ölçüde kısıtlayacaktır. Yine yapılan zamlar, özelleştirme ve serbestleştirme politikaları adı altında dış borçla büyütülen enerji sektörünün de girdiği krizin göstergesidir.

Enerji politikalarının iflas ettiği kabul edilip, artık kamu yararına uygulamalara geçiş yapılması bu krizden çıkış için zorunludur.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
BURSA ŞUBESİ YÖNETİM KURULU
9 Ağustos 2018

1 Ağustos 2018'den İtibaren Konutlar İçin Asgari Tüketim Üzerinden Aylık Elektrik Faturası-TL	Aylık Tüketim (kWh)	01.08.2018 Birim Fiyat	230 kWh'lik Asgari Tüketim Üzerinden Fatura-TL
Perakende Enerji Bedeli (Çıplak Enerji Bedeli+ Perakende Hizmet Bedeli)	230	0,267294	61,48
Dağıtım Bedeli (İletim+ Dağıtım + Kayıp ve Kaçak Bedeli)	230	0,13732	31,58
Fon ve vergiler hariç fiyat		0,40461	93,06
Enerji Fonu	1	1,00	0,61
TRT Payı	2	2,00	1,23
Bel. Tük.Ver.	5	5,00	3,07
KDV Öncesi Toplam			97,98
KDV	18	18,00	17,64
Genel Toplam TL			115,62